

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/9921
6K150

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-569/4216/9272
Konu : Yazılı soru önergesi

06/05/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 02/10/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-86735 sayılı yazı,
b) 17/10/2012 tarihli ve 3370/7563 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Eskişehir Milletvekili Kazım Kurt tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/9921 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-569/4215/9271
Konu : Yazılı soru önergesi

e.k/0.5/2013

Sayın Kazım KURT
Eskişehir Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/9921 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların çalıştırılmaları, ekonomik sebeplere değil modern infaz anlayışının bir parçası olan rehabilitasyon amacına dayanmaktadır. "İyileştirme" olarak da ifade edilen rehabilitasyon kavramı, hükümlülerin, kuruma girişinden salıverilmesine kadar geçen süre içinde, bedensel ve zihinsel sağlıklarını sürdürmeleri veya bunlara yeniden kavuşmaları için gerekli önlemler alınması, suçluluk duygusundan arınması, kişisel ve toplumsal gelişiminin sağlanması amacıyla uygulanacak rejim, önlem ve yöntemler olarak tanımlanmaktadır.

İyileştirmenin en önemli araçlarından birisi de "çalışma"dır. Anayasanın 18. maddesinde, kimsenin zorla çalıştırılmayacağı ve angarya yasağı hükme bağlandıktan sonra, şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmaların zorla çalıştırma sayılmayacağı hükmüne yer verilmiştir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 29. maddesinin birinci fıkrasında, kurum hekimi tarafından ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olduğu belirlenen meslek sahibi olmayan hükümlüler ile meslek sahibi olan isteklilerin, kurum imkânları ölçüsünde belirlenen ücret karşılığında atölye veya işyurtlarında çalıştırılabilecekleri; ikinci fıkrasında çalıştırmanın amacının, "hükümlülerin salıverilmelerinden sonra yaşamlarını sürdürecektir meslek ve sanatları öğrenmelerini sağlamak, çalışma ve üretme isteklerini geliştirmek veya güçlendirmek" olduğu ve çalıştırmada hükümlünün yeteneği, becerisi, eğilimi, zihinsel ve bedensel durumlarının göz önünde bulundurulacağı hüküm altına alınmıştır. Kanunun 31. maddesinde ise, iyi halli hükümlülerin, idare ve gözlem kurulu kararı ile kurum yönetimi tarafından durumlarına uygun kurum içi hizmetlerde çalıştırılabilecekleri öngörülmüştür.

Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerin çalıştırılmalarında, yukarıda açıklanan Anayasa ve kanun düzenlemeleri yanı sıra, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliğinin cezaların infazı ile hükümlü ve tutukluların çalıştırılmasına ilişkin temel ilkeleri de gözetilmektedir.

Ücret rayici ve çalışma esasları, 4301 sayılı "Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun" ile bu Kanuna bağlı olarak çıkarılan "Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği"ne göre belirlenmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

4857 sayılı İş Kanununun 2. maddesinin birinci fıkrasında yer alan, “Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi denir. İşveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile işçinin birlikte örgütlendiği birime işyeri denir.” hükmü uyarınca, hükümlü ve tutuklular işçi, ceza infaz kurumları veya işyurtları da işyeri sayılmamaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin, bilâ tarihli ve 1563 sayılı yazılarında da ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalışan hükümlü ve tutukluların çalışmalarının hizmet akdine dayanmaması karşısında işçi sayılamayacakları, bu birimlerin de işyeri olarak kabul edilemeyeceği belirtilmiştir.

Bu nedenle, çalıştırılan hükümlülere yapılan ödeme teknik anlamda bir ücret olmayıp, emeklerinin karşılıksız kalmaması ve belirli ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için yapılan ödemelerdir.

Ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlü çalışmaları, gerçek anlamda bir çalışma olmayıp, infaz hizmetleri sırasında uygulanan bir iyileştirme faaliyetidir. Bu kapsamda olmak üzere bir hükümlü, günün iki saatini bir eğitim faaliyetinde, iki saatini hobi çalışmasında, iki saatini işyurdu faaliyetlerinde ve iki saatini de spor etkinliklerinde geçirebilmektedir.

Çalışan hükümlülere, ailelerine yük olmamalarını sağlamak, çalışarak ürettikleri değerlere bir anlam kazandırabilmek amacıyla, 6 TL gündelik ödenmekte, 4 TL günlük iase tutarları alınmamakta; iş kazası, meslek hastalığı ve analık sigortası bedelleri karşılanmakta; her yıl yaklaşık 1.000 TL'ye kadar kâr payı ödenmektedir. Gerçek anlamda bir işçi işveren ilişkisi olmamasına, çalışma süreleri de kısıtlı bulunmasına rağmen ödemeler toplamı, asgarî ücrete yakın olarak tahakkuk etmektedir.

Öte yandan, hükümlülük süreleri, yürütülen iyileştirme faaliyetleri ve kurum ihtiyaçlarına bağlı olarak çalışan hükümlü sayısı sürekli değişebildiğinden buna ilişkin rakamsal istatistik verilebilmesi mümkün olmamıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan